

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. IV. Per satisfactionem impletam in malo statu satisfit obligationi, & obtinetur effectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

Igitur, ut finem imponamus huic Conclusioni, quam libenter fateor esse incertam & solum probabilem, iterum dico: si satisfactio imposta excedat totam latitudinem mediæ, sive secundum se sumpta, sive cum dispositione pœnitentis, excessus ille compensabitur per remissionem pœnæ debitæ aliis peccatis: aut certe si nihil pœnæ restet remittendum, & satisfaciens iustus est, gratiam & gloriam dabit Dominus; quia liberalis est in donis suis, nec opera iusti relinquit sine premio. Sin autem homo peccator est, sibi imputet, quod solâ remissione pœnæ debeat esse contentus, qui foris nec hâc remissione dignus est, ut communiter docent Theologi: ego autem cum Doctore Subtili, sine præiudicio communis sententiæ, Dico quartò:

CONCLUSIO IV.

Per satisfactionem impletam in malo statu satisfit obligationi, & obtinetur effectus.

46.
Ultima pars
Concl. est
Scoti.

EXordiar ab ultima parte, videlicet: Per satisfactionem impletam in malo statu obtinetur effectus, id est, deletur pœna Purgatorii, debita peccato, per Absolutionem sacramentalem remissa. Ita docet Scotus 4. dist. 15. q. 1. n. 16. hisce verbis: Dico ergo sine præiudicio, quod, qui seculè verè pœnitet, & recipit satisfactionem vel pœnitentiam condignam sibi impostam ab Ecclesia, Clave non errante, quantumcumque postea recidiverit, nunquam tenebitur, nisi ad illam unicam satisfactionem adimplendam: & si eam impleat in Charitate (id est, in statu gratiæ) melius est; quia non tantum solvit pœnam, sed meretur. Sed si adimpleat eam voluntariè extra Charitatem (id est, extra statum gratiæ) solvit quidem pœnam, sed non meretur gratiam. Si autem ipsa ab eo extra Charitatem exigitur, solvitur pœna, licet ipse non solvat. Et in primo est satisfactio simpliciter, quia reconcilians & placans: in secundo est quidem satisfactio, quia voluntaria reditio &c. sed nec reconcilians nec placans: in tertio autem est satisfactio (aliàs satisfactio) ultra quam non exigitur pœna ulterius. Hæc ille probabiliter.

47.
& Aliorum,
quos citat
Hugo Cavellus in
Scholio
Gabriel.
Medina.
Navarrus.
Mair.
Adrianus.
Almain.
Gerson.
Rubion.
Angel.

Eandem sententiam præter Scoti discipulos (ut ait Hugo Cavellus in Scholio præfixo num. 19.) tenent Gabriel 4. dist. 16. qu. 2. a. 3. dub. 3. Medina tract. 3. qu. 5. dub. ult. Navarrus cap. 1. de Pœnit. d. 6. n. 47. Major hic, Adrianus 4. qu. An unum peccatum line alio &c. Almain. hic qu. 1. Gerson de Regul. moral. tit. de Pœnit. & de Orat. p. 2. Rubion hic qu. 3. art. 2. Corduba lib. 5. q. 23. Ang. v. Pœnit. § 14. Hinc patet, quàm audax in falso Sotus dist. 19. q. 1. a. 4. dum ait, solum Ga-

brilem sequi Scotum in hoc; & Valent. d. 7. qu. 14. de Satisfact. p. 3. dum ait, hanc opinionem ab Omnibus explorari. Huculque Cavellus.

Legi Scotum loco citato, ubi non simpliciter dicit, solum Gabrielem sequi Scotum; sed ait: Scotum solum Gabrielem sequitur, & rarissimi eo recentiores. Interim præter citatos docet hanc sententiam Vasquez qu. 94. art. 2. dub. 3. citans Marfilium in 4. qu. 11. art. 3. Itaque non dubitandum, quin etiam post Trident. sit probabilis (saltem ab auctoritate extrinseca) intellecta, ut intelligi debet, de effectu ex opere operato, quem habet illa satisfactio præcisè intuitu Sacramenti seu Absolutionis sacramentalis.

Probatur à Scoto sup. num. 15. quia contraria sententia videtur nimis dura contra peccatores, & occasio maioris oblationis: Si enim (inquit) iste hodie verè pœnitens, & humiliter recipiens satisfactionem, esto reitumum trandierum, cras recidiverit in peccatum mortale, & de illo non pœnitens secundo die reitumum, quia sibi sit impostum: si dicas, quod illud ieiunium secunda die non est aliqua satisfactio exterior, magis occasio est inducendi ipsum iam lapsum, ut tertio die non reitumum, & per consequens ad novum peccatum mortale: quia transgrediendo istam pœnam iniunctam à Sacerdote & receptam, videtur esse peccatum mortale, cum sit transgressio præcepti Ecclesiæ & iurii Dei in illo actu.

Ex isto (prosequitur) potest formati talis ratio: Si post lapsum & ante pœnitentiam novam non exequatur quis satisfactionem pristinam sibi impostam, peccat mortaliter novo peccato. Ergo si exequatur, bene facit; quia actum obedientiæ facit: sed non facit actum obedientiæ, nisi in quantum illud est sibi impostum tanquam pars satisfactio-

Sed hæc ratio, dicit aliquis, parum videtur probare: nam Adversarij admittunt, exequentem satisfactionem in statu peccati mortalis, bene facere; quia actum obedientiæ facit, in quantum illud est sibi impostum, tanquam pars satisfactio. Unde admittunt partem satisfactionem satisfieri præcepto Confessarii (ut habet prima pars Concl.) sed negant Consequentiam: ergo statim confert suum effectum; sed sufficit (inquit) quod reviviscat adveniente statu gratiæ.

Atque ut non revivisceret, equidem potest esse pars satisfactio sacramentalis, seu tota satisfactio sacramentalis; quia sæpius Sacramenta frustrantur omni suo effectu, secundum sententiam, quæ non agnoscit nisi reviviscantiam Baptismi. Sicut ergo Extrema Unctio suscepta cum obice peccati mortalis est verum Sacramentum, est nullum confert effectum sacramentalem; pari quoque ratione satisfactio in statu peccati mortalis erit reverè pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, est nullum

lum confert debite diffinitio sufficit quoniam nam Purgat leat.

Nec pœnitio; sed circumdandus fructum lū alioquin Quod si aliam quam respicit aliquis magis quando exsponere persequitur, E indispofitio statu peccato Respon Scoti, quæria, ut pœnitentia videtur casu maiorem car alienū & sufficiens num. 16. latis: Dicitio parum cedendum quam.

40.
Ratio à pri
ori Concl.
voluntas
Cavellus

Quæ Respondet factio factio rato delent ex nullo casu velle ad huc eo, quod impressio Baptismi, quam tam ex eo, quod dinarium dignus est est tale peccatori. Itra sit per seff. 14. satisfactio Characteris Christi; peccatori, & Sacramentum seu Characteris peccator per opere operatum Sacramentibus applicata satisfactio

31.
Obisatio ex In quo C

penitentia.

Secl. 13. De Satisfactione sacramentali. Concl. 4. 901

Iam conferat effectum sacramentalem, defectu debite dispositionis subjecti seu satisfaciens: sufficit quippe, quod per se nata sit delere penam Purgatorii, tamen de facto nullam deleat.

Nec per hoc datur occasio majoris obstinationis; sed utilis valde est (inquiunt) ad excitandos ignavos homines, ut resipiscant, & fructum suae satisfactionis recipiant, ad quam alioquin ex precepto Confessarii obligantur. Quod si aliqui malint omittere satisfactionem, quam respicere, per accidens est: veluti si aliquis mallet non suscipere Eucharistiam; quando ex precepto obligatur, quam se disponere per praeviam Confessionem; non ideo sequitur, Eucharistiam conferre suum effectum indilposito seu non confesso, vel exiitenti in statu peccati mortalis.

Respondeo: quidquid sit de illa ratione Scoti, quae forte solum est aliqua congruentia, ut patet ex his verbis Scoti: Sed ista sententia videtur nimis dura contra peccatores, & occasio maioris obstinationis. Ubi ly Videtur significat assensum infirmum, minime vero firmum & sufficiens fundamentum assertionis, quam num. 16. Doctor subjungit verbis supra relatis: Dico ergo &c. Est, inquam, haec ratio parum aut nihil probaret; num ideo recedendum a doctrina principali? Nequaquam.

Quae ergo ratio a priori Conclusionis? Respondeo: voluntas Christi, a qua satisfactio sacramentalis habet vim ex opere operato delendi penam Purgatorii: & aliunde ex nullo capite satis constat, Christum requisivisse ad hunc effectum statum gratiae. Non ex eo, quod sit effectus sacramentalis: nam etiam impressio Characteris est effectus sacramentalis Baptismi, Confirmationis, & Ordinis, ad quam tamen non requiritur status gratiae. Non ex eo, quod sit singulare aliquod & extraordinarium beneficium Dei, quo peccator indignus est: nam etiam impressio Characteris est tale beneficium, quod tamen conferitur peccatori. Non ex eo, quod satisfactio nostra sit per Christum Iesum (ut loquitur Trident. sess. 14. cap. 8.) id est, ex meritis & satisfactione Christi: nam etiam impressio Characteris est per Christum; id est, ex meritis Christi; & tamen Character imprimitur peccatori, & peccator per Christum, id est, virtute Sacramenti, per quod merita Christi applicantur seu communicantur fidelibus; accipit Characterem impressum. Ergo consimiliter peccator poterit satisfacere; & satisfactio, ex opere operato per Christum, id est, per virtutem Sacramenti Penitentiae; per quod fidelibus applicantur seu communicantur merita & satisfactiones Christi.

Nec obstat, quod Trident. supra dicat: Obicitur ex In quo (Christo) vivimus, in quo meremur, in

quo satisfacimus, facientes fructus dignos penitentiae, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Loquitur quippe de satisfactione simpliciter, id est, reconciliativa & meritoria de condigno; ad quam indubie requiritur vita in Christo seu status gratiae, ut patet ex dictis Sect. praeced. Concl. 1.

De qua etiam loquitur Catech. Romanus part. 2. cap. 5. qu. 58. ibi: Duo praecipue in satisfactione requiruntur: primum est ut is, qui satisfacit, iustus sit ad Dei amicos. Colligo ex quaest. praecedenti, ibi: Atque ut sit, ut iustus nihil deesse videatur; cum operibus, quae Dei virtute efficiunt, & divina legi pro humana mortalitate condicione satisfacere, & vitam aeternam, quam scilicet, si Dei gratia ornati e vita decesserint, consequantur, mereri possint. Ergo intelligit satisfactionem simpliciter, seu reconciliativam & meritoriam de condigno vitae aeternae.

Porro satisfactio sacramentalis ex opere operato, quam nos cum Scoto admittimus in homine peccatore, non est satisfactio simpliciter (ut patet ex verbis Scoti supra) sed tantum secundum quid, id est, secundum unam partem. Ita enim (ut ait Catech. supra q. 53) Nonnulli defuerunt: Satisfacere, est Deo debitum honorem impendere. Quod autem nemo debitum honorem Deo posse tribuere, nisi qui peccata omnino vitare constituat, satis apparet. Et satisfacere est peccatorum causas excidere, & eorum suggestioni aditum non indugere. In quam sententiam Alii assenserunt, satisfactionem esse purgationem, qua eluitur quicquid sordium propter peccata maculam in anima reseat; atque a peccatis tempore definitis, quibus tenebamur, absolvimur.

Ece duae partes satisfactionis; purgatio sordium, & absolutio a peccatis; quarum prima non convenit satisfactioni peccatoris: quia (ut ait Scotus supra) nec reconcilians, nec placans. Altera autem competit: quia est voluntaria redditio debiti, sive est rei debite integra solutio. Cum enim virtute Clavium poena temporalis Purgatorii mutata sit in poenam temporalem huius vitae; qui hanc voluntarie reddit, integrè solvit rem debitam: amicus ejus sit vel inimicus, cui solvit, quid interest? Nonne inimicus potest satisfacere debito iustitiae commutativae, solvendo pretium rei emptae? Nemo dubitat. Cur non similiter possit satisfacere debito iustitiae vindictivae seu punitivae?

Audiamus Scotum supra n. 16. Ex secundo (inquit) membro (id est, ex eo quod homo peccator possit satisfacere) sequitur, quod si magnam partem satisfactionis sibi imposita explevit in peccato mortali, & post iterum penitet de peccato novo, non est sibi iterum penitentia imponenda pro peccato, de quo satisfecit, licet extra Charitatem; sed tantum de novis peccatis, quae fuerint causa, quare illa satisfactio fuit mortua.

Et si arguas (prosequitur n. 17.) mortua est: Ergo

Tridentino solviat.

Catech. Rom.

52.

Satisfactio sacramentalis hominis peccatoris, non est simpliciter satisfactio.

Catech. Rom.

Duae partes satisfactionis, purgationis sordium, & absolutio a peccatis.

53.

Explicat magnam partem in peccato mortali, & post iterum penitet de peccato novo, non est sibi iterum penitentia imponenda pro peccato, de quo satisfecit, licet extra Charitatem; sed tantum de novis peccatis, quae fuerint causa, quare illa satisfactio fuit mortua.

40. Ratio a priori Conclusionis voluntas Christi.

51. Obicitur ex In quo (Christo) vivimus, in quo meremur, in

Xxxxx 3

ergo non est satisfactio. Non sequitur, nisi quod non est satisfactio placans nec reconcilians in amicitiam. Et si dicitur: ergo non est satisfactio. Non sequitur; quia sufficit Deo, quod quis voluntarie solvat penam debitam, ad punitionem peccati commisi: quia etiam, quod minus apparet, sufficit satisfactio. Patet in actibus humanis: si enim alicui offense in Regem correspondeat præcisè secundum legem abscisio manus; si isti etiam in vivo abscinditur manus, satisfactio, & in tantum sufficit Regi, quod secundum legem & iustitiam non debet ab eo penam ulteriorem exigere; & tamen non recipi eum in gratiam vel amicitiam. Multo magis ergo posset sufficere pro punitione culpe, si aliquis sibi penam debitam instigeret, licet non esset in gratia vel amicitia ipsius iudicis offensi.

54. Et verò cur non valeat argumentum in hac materia ab homine ad Deum? Quia (reponit Suarius disp. 36. sect. 2. n. 5.) pœnæ hujus vitæ per se ac nudè sumptæ non sunt comparabiles, nec proportionem habent cum pœna vitæ futuræ: ergo per se non habent valorem, ut remittant illam pœnam: ergo necessaria est gratia, à qua hunc valorem accipiant. Hæc autem gratia non solum est auxilians, sed præcipuè debet esse sanctificans, ut conferat dignitatem personæ, à qua satisfactio ipsa habet valorem & moralem proportionem ad debitum persolvendum.

Et confirmatur: quia vel peccator posset satisfacere de condigno, vel de congruo. Non primum: quia peccator quamdiu in peccato mortali est, dignus est, ut omni bono privetur; & ideo incapax est, ut de condigno mereatur, vel satisfaciatur: & ideo gratia est principium omnis iustitiæ apud Deum; præterquam quod promissio divina, in qua iustitia tam satisfactionis, quam meriti fundatur, non fit hominibus in peccato mortali manentibus, sed iustis. Secundum dici non potest, nisi merè gratis: ubi enim revelatum est, aut unde constet, Deum hac liberalitate uti cum inimicis suis, ut eis remittat pœnas, pro quibus ipsi verè non satisfaciunt, cum lex generalis sit, *Ut quantum quis glorificavit se in deliciis, tantum detur ei tormentorum*; & è contra generalis etiam lex sit, *Ut quod sine Charitate fit, nihil profitur*. Hæc Suarius.

55. Quæ si vera forent, estò admitteretur satisfactio in inferno pro pœnis temporalibus, debitis peccatis remissis, hæud equidem valeret argumentum Scoti supra: *Ex tertio membro* (scilicet satisfactio) potest elici, quod talis si propter novum peccatum, in quod recidivat, damnaretur antequàm compleisset totam pœnam sibi impostam, puniretur in inferno temporaliter pœnâ correspondente illi, quæ non fuit hic soluta; & illâ solutâ post tempus aliquod non puniretur amplius illâ pœnâ, sicut & de veniali, quia moriens in peccato veniali simul cum mortali, non puniretur æternaliter pro veniali. Et eodem modo in proposito: ex quo enim

Sufficit satisfactio ad punitionem pœnæ.

An valeat in hac materia argumentum ab homine ad Deum? Negat Suarius.

Pœnæ venialis & temporalis pro mortali remissionem in inferno.

secundum plenam iustitiam punivim senel impo- sita est pœna temporalis isti pro peccato, de qua vitæ panitunt, nunquam isti pro illo debentur nisi pœna temporalis, & illâ solutâ, nulla alia.

Hoc (inquam) argumentum Scoti non v- leret; si vera forent quæ Suarius supra docet: nam pœna temporalis in inferno est planè ead- em cum pœna temporali Purgatorii: ergo non est mirum, si satisfaciatur in inferno, sic- uti satisfaceretur in Purgatorio. At verò pœna temporalis hujus sæculi neque est eadem cum pœna Purgatorii, neque ullatenus ei propor- tionata (ut vult Suarez) absque consortio gratiæ sanctificantis.

Respondeo cum distinctione: nullatenus est proportionata, nisi forte exigue ejus parte, absque consortio gratiæ sanctificantis, quæ de facto inest subjecto, vel aliquando inuit per Sacramento Pœnitentiæ, cujus hæc pœna est pars integralis, concedo totum; absque consortio gratiæ sanctificantis, quæ de facto inest subjecto; hoc est quod queritur, & à nobis negatur, neque sufficenter à Suario probatur.

Dico itaque: pœnæ hujus vitæ per se ac nudè sumptæ non sunt comparabiles, nec proportionem habent cum pœna futuræ vitæ, nisi forte cum valde modica seu exigua ejus parte, juxta alibi dicta; sed accipiunt hanc proportionem, & per consequens valorem remittendi illam pœnam, vel ex gratia sanctifi- cante præsentè, si est satisfactio condigna ex opere operantis; vel, si est satisfactio ex opere operato, ex gratia sanctificante aliquan- do infulsa vi Sacramenti; seu ex virtute Sacra- menti Pœnitentiæ, per quod commutata fuit pœna temporalis Purgatorii, in pœnam tem- poralem hujus sæculi; adeoque ex applica- tione meritum & satisfactionum Christi, quæ fit per istud Sacramentum; quâ utique applicatione dignus erat penitens, quando suscipiebat Sacramentum.

Breviter: satisfactio de condigno ex opere operantis, valorem suum & moralem propor- tionem, ad debitum persolvendum, habet ex dignitate personæ; at verò satisfactio sacra- mentalis, seu ex opere operato, suum valo- rem & moralem proportionem, ad debi- tum persolvendum, accipit ex dignitate operis, seu dignitate Sacramenti, per quod opus istud elevatur, & constituitur pars integralis Sacramenti.

Et quo patet responsio ad Confirmationem Suarii. Enimverò lubens fateor, peccatorem non posse satisfacere de condigno ex opere operantis; sicuti non potest quidquam de condigno mereri: sed unde probat Suarius, quod satisfactio sacramentalis, de qua hic agi- mus, debeat esse satisfactio de condigno ex opere operantis? Quantum ad meritum de congruo, ad istud, ex communi sententia Theo-

Secl. Theologorum sicuti ergo v. g. meretur (ut possit etiam pœnarum Pœnitentiæ merito congruo, in ipso, quod talis: quidam Sect. 1. Co.

Quare n- rium homi- alias condi- congruo, p- tionem in I- homo pecc- rales Fidei & actas aliaru- nec video t- possit pecc- nem pœnar- cas quoad- negaret. Se- satisfactio- liter.

Et sanè argumentum remissione quamvis h- Comment- n. 110. & vera pœni- nam pecca- Deus omni- lit peccata- est; quia f- qua satisf- titiæ vind- tur satisf- Purgatorii- Ubi (i- aut unde- cum inimi- quibus ipsi- Scripcuris- minis pecc- & velle in- bus verè- factio inimi- nantur fies- tiam. Sed- pœnas not- sunt, sed- revelatum- Respon-

res posse c- gatorum i- Quippe fa- talis huj- temporal-

Theologorum, non requiritur status gratie: sicuti ergo homo peccator per Contritionem v. g. meretur de congruo remissionem peccatorum (ut alibi diffusius probavimus) quidni possit etiam de congruo mereri remissionem poenarum Purgatorii ? An minus primum remissio culpa, quam poenae ? Immo de facto meretur remissionem poenae aeternae hoc ipso, quod meretur remissionem peccati mortalis; quidni etiam poenae temporalis ? Vide Sect. 1. Concl. 6.

Quare non dubito, quin opus satisfactorium hominis peccatoris, dummodò habeat alias condiciones requisitas ad meritum de congruo, puta libertatem, honestatem, relationem in Deum &c. quas potest habere; nam homo peccator potest elicere actus supernaturales Fidei & Spei, & per actum Spei imperare actus aliarum virtutum: non dubito, inquam, nec video rationem dubitandi, quin per ea possit peccator mereri de congruo remissionem poenarum Purgatorii, quae debentur peccatis quoad culpam remissis. Nec Suarius hoc negaret. Sed tota difficultas est, unde illa satisfactio habeat effectum istum infallibiliter.

Et sanè non apparet mihi multum efficax argumentum, quod desumitur ab infallibili remissione peccatorum per Contritionem, quamvis hoc oppidò urgeat Hiquerus in suo Comment. ad locum Scoti supra citatum n. 110. & seqq. nam facilè responderi posset, verè poenitentiae à Deo promissam esse veniam peccati: quia aliter fieri non potest, nisi Deus omnino gratis sine ulla poenitentia velit peccata remittere, quod minus conveniens est; quia saltem per poenitentiam habetur aliqua satisfactio, & exercetur aliquis actus justitiae vindicativae: jam autem ubi promittitur satisfactio in statu peccati deletio poenae Purgatorii, cum fieri possit in statu gratiae ?

Ubi (inquit Suarius supra) revelatum est, aut unde constat, Deum hanc liberalitate uti cum inimicis suis, ut eis remittat poenas, pro quibus ipsi verè non satisfaciunt ? Constat ex Scripturis Deum acceptare Contritionem hominis peccatoris ad remissionem peccatorum, & velle inimicis suis remittere peccata, de quibus verè dolent. Et meritò: quia licet de facto inimici sint; tamen omnibus modis conantur fieri amici Dei, & recuperare ejus gratiam. Sed quòd Deus infallibiliter remittat poenas non solum istis, qui de facto inimici ejus sunt, sed etiam inimici volunt manere; ubi revelatum est ?

Respondeo: Ubi revelatum est, Sacerdotes posse commutare poenam temporalem Purgatorii in poenam temporalem hujus vitae. Quippe facta hac mutatione, jam poena temporalis hujus vitae moraliter aequivaleret poenae temporali Purgatorii; non ex se, aut pro-

pter statum gratiae; qui erit tempore satisfactionis; sed ex virtute Sacramenti, & propter satisfactionem Christi, quae per Sacramentum applicatur verè pro nunc poenitenti. Quid enim, si poenitens satisfaciat ante Absolutionem? Num illa satisfactio, quia facta extra statum gratiae; carebit suo effectui, accedente Absolutione? Etiam Adversarii contrarium asserunt. Si igitur haec satisfactio virtute Absolutionis subsequens potest habere, & reverà habet effectum ex opere operato, est implera fuerit extra statum gratiae; quidni etiam satisfactio hominis peccatoris possit habere eundem effectum virtute Absolutionis praecedentis?

Dices: Disparitas est, quòd in uno casu effectus remissionis poenae ponitur in statu gratiae; in alio autem extra statum gratiae. Deinde, in uno casu homo vult esse amicus Dei, in alio autem vult permanere inimicus.

Respondeo: In inferno homo vult permanere inimicus; & tamen ibi accipit, in sententia Scoti & plurium Aliorum, etiam Adversariorum, effectum deletionis poenae per satisfactionem. Si ergo satisfactio in inferno delet poenas sine Charitate, non obstante illa lege generali: *Ut quòd sine Charitate fit, nihil proficit; & isto; Ut quantum quis glorificavit se in deliciis, tantum detur ei tormentum*; quidni etiam satisfactio hominis peccatoris in hac vita delet poenas supposita proportione moralis inter poenas hujus vitae; & poenam Purgatorii? Non video sufficientem disparitatem.

Igitur probandum manet Suatio, quòd illa moralis proportio requirat statum gratiae praesentem, quando satisfactio impletur. Si autem hoc non possit probare, sicut reverà non potest, persisto in Conclusione, & dico, Satisfactionem impletam in statu peccati mortalis, non solum reviviscere adveniente statu gratiae; sed etiam statim obtinere effectum deletionis poenae Purgatorii. Immo si non statim obtinet effectum, nullum apparet efficax fundamentum asserendi ejus reviviscentiam.

Nam quòd Quidam dicunt: Sacramentum Poenitentiae validum & informe reviviscit eodem modo, quo Baptismus validus & informe; ergo similiter satisfactio: hoc, inquam, argumentum apud me nullius est momenti, qui disp. 1. Sect. 6. concl. 4. docui solum Baptismum reviviscere; & disp. 7. Sect. 4. concl. 3. numquam dari Sacramentum Poenitentiae validum & informe. Et eo gratis admisso, adhuc nobis non constat de reviviscentia magis, quàm de effectu satisfactionis, statim confitendo, in statu peccati mortalis. Interim admittam reviviscentiam Sacramenti Poenitentiae quoad remissionem culpae, nulla est ratio, quare etiam non possit admitti reviviscentia quoad remissionem poenae; per consequens reviviscentia satisfactionis, quae operatur per ipsam

60. Objecti

solviunt

81. Satisfactio non reviviscit scilicet.

requiritur status gratiae.

Ubi opus satisfactorium hominis peccatoris potest habere relationem in Deum &c.

88. An valeat hic argumentum ab infallibili remissione peccatorum per Contritionem.

89. Ubi revelatum est, Sacerdotes posse commutare poenam temporalem Purgatorii in poenam temporalem hujus vitae.

Theo-

ipsum Sacramentum, seu virtute acceptâ per Absolutionem.

62. Quare magis debet reviviscere Pœnitentiâ quam Eucharistiâ ex Lugone. Fatetur Lugo disp. 25. n. 42. non omnia Sacramenta, aut omnia media, quæ impediuntur peccato præfenti, operari postea suum effectum, quando aufertur obex; & inter illa enumerat susceptionem Eucharistiæ, & Sacrificium Missæ, eò quòd ex sua institutione sint remedia quotidiana. At verò Sacramentum Pœnitentiæ, licet iterari possit super eisdem peccatis ad majorem securitatem, & magis perfectam remissionem; per se tamen & ex sua institutione non affert hanc obligationem, nec postulat reiterationem. Quare si hoc Sacramentum postea non haberet suum effectum, sequeretur inconveniens, quòd peccata illa non remitterentur per se per Sacramentum Pœnitentiæ; sed per Contritionem, aut aliud Sacramentum, per accidens. Oportuit ergo, quòd efficacia etiam hujus Sacramenti maneret suspensa: quòd si hoc de efficacia conceditur ad tollendam culpam; concedendum etiam videtur de efficacia ad tollendam pœnam, quæ connexa est cum illa alia: nec enim magis per se est reïterabile hoc Sacramentum in ordine ad pœnam, quàm in ordine ad culpam; atque adeò caret homo illo effectu in ordine ad hæc peccata per medium hujus Sacramenti. Hæc ille.

63. Responso Auctoris. Sed nihil contra nos. Et unico verbo respondeo; nullum esse omninò inconveniens, quòd homo ex sua culpa careat effectu alicujus Sacramenti, etiam in perpetuum: sibi quippe imputare debet, non Deo vel Sacramento. Quòd autem Deus sic debuisset instituire sua Sacramenta, ut homo, qui semel neglexisset gratiam Sacramentorum, seu alium quemlibet effectum, posset quando vellet illam gratiam accipere, ex nullo capite probatur. Nec propterea intentio Christi, quam habuit subveniendi infirmitati humanæ per hæc media, defraudatur: sic enim voluit subvenire infirmitati humanæ, ut tamen excluderet malitiam humanam. Sufficit ergo, quòd homo non fraudetur effectu alicujus Sacramenti pro perpetuo, nisi ex propria culpa.

Quare autem voluerit Baptismum potius reviviscere, quàm alia Sacramenta, etiam non iterabilia, penes ipsum est. Fortè, ut homo semel saltem in vita frueretur illo Jubilæo plenissimo, id est, remissione omnis pœnæ & culpæ. Sicut solet Papa aliquando concedere Jubilæum plenissimum omnibus fidelibus, ita ut si quis itinere vel alio impedimento nunc detineatur, suspendatur gratia in tempus futurum, ut sic ablato illo obice possit frui semel illâ Indulgentiâ Pontificis. Hæc autem ratio non habet locum in aliis Sacramentis, etiam Confirmationis & Ordinis, multò minùs in Sacramento Eucharistiæ vel Pœnitentiæ.

Quantum ad disparitatem inter Sacramentum Eucharistiæ, & Pœnitentiæ, illam Arriaga disp. 47. n. 33. judicat valde insufficientem: quia (inquit) sicut dicit hic Auctor quòd Christus ex institutione hujus Sacramenti non obligaverit ad illud supra eadem peccata iterandum, sed id reliquit homini liberum; ita eodè modo dicam ego de Eucharistiâ: eam enim vocare panem quotidianum, ad rem præsentem sunt pura verba, quæ non multum urgent: quia non est quotidianus panis ex mandato & obligatione Christi, qui ad eam frequentiam nullo modo obligavit. Est ergo ex devotione, quatenus potest, qui vult, eam frequentare: atqui in hoc sensu eodè omninò modo ea Confessio, etiam de peccatis jam semel in Confessione dimissa, dicitur à me quòd sit medicina quotidiana, non quidem ex obligatione, sicut neque Eucharistiâ est panis quotidianus ex obligatione, sed ex devotione. Adde; longè majori titulo hanc dici quotidianam medicinam, quàm illa dicatur panis quotidianus; quia longè facilius potest quis accedere singulis diebus ad Confessionem, quàm ad Eucharistiâ, etiam repetendo eadem peccata. Hæc ille contra Lugonem.

Ego autem, si Confessio eorundem peccatorum tam facilis est, immò facilior singulis diebus, quàm susceptio Eucharistiæ (ut vult Arriaga hic) miror summopere, cur eodè modo disp. 52. n. 6. censet idem Auctor, omninò veram illam sententiam, quæ absolute negat, Ecclesiam posse præcipere secundam Confessionem eorundem peccatorum; tum (inquit) propter auctoritatem majorem, tum propter ea, quæ diximus supra, scilicet Ecclesiam non posse obligare ad Confessionem, si eam Christus sub præcepto non posuisset. Ita Arriaga.

Quæris ab eo, quare Ecclesia hoc non posset? Respondet n. 3. ob difficultatem maximam; sicut non potest Ecclesia nunc præcipere, ut homo fiat Religiosus vel Sacerdos. Bene optime! Sed numquid, quia maxima difficultas primæ Confessionis, ideo maxima difficultas secundæ Confessiones? Immo, secundum Arriagam, major facilitas, quàm suscipiendi Eucharistiâ. Et verò Eucharistiâ nonne obligat singulis annis, saltem ex præcepto Ecclesiastico? Quid si Christus Eucharistiâ non posuisset sub præcepto, putas quòd, propter maximam ejus difficultatem, Ecclesia non potuisset eam præcipere? Hæc si perpendisset Arriaga, fortè non dixisset, Confessionem eorundem peccatorum medicinam esse quotidianam, eodè omninò modo, quo Eucharistiâ dicitur à Lugone panis quotidianus; neque fortè dixisset, facilius esse accedere singulis diebus ad Confessionem, repetendo eadem peccata, quàm accedere ad Eucharistiâ.

Sed

66. Sed reviviscere peccata conceptalem censet.

67. Secunda responsio.

68. Probatum simili.

69. N. C. Disputatio.

70. quantum in culpa in furore.

71. per Absolutionem.

72. in fieri: id est, veniente nullo modo.

73. Quæ ut scio vel Eucharistiæ.

74. Sacramenti vel Eucharistiæ.

75. impletione.

76. jus in re.

77. fieret ei non acceptaret.

78. gentiam auctoritate.

79. tur à Deo.

80. penitens.

81. Absolutionem ad remissionem.

82. na Purgatoriam.

83. jam quasi.

84. Sicut: florenorum.

85. solvas mihi.

86. tia illi de equidem.

87. creditor a jam tunc.

88. in presentem peccatori.

89. ritus Dei mentalem.

90. pœnam hujus gratia.

nitentia.

Sect. 13. De Satisfactione sacramentali. Concl. 4. 905

66. Sed revertatur ad Conclusionem principalem, contra quam argumentantur Adversarii à simili, hoc modo : Sacrificium non confert remissionem poenae Purgatorii ex opere operato homini, existenti in statu peccati mortalis; neque Indulgentia : ergo nec satisfactio sacramentalis.

Aliqui respondent neg. Ant. quantum ad Sacrificium, immò & Indulgentiam, nisi aliud constet de mente cōcedentis, sicut videtur constare ex forma concedendi Indulgentias plenarias, omnibus scilicet ritè confessis & communicatis, adedque existentibus in statu gratiae, saltem in fine operis aut operum, quae requiruntur ad effectum Indulgentiae. Ergo à contrario sensu (inquit Hiquæus suprâ n. 129.) quando in aliis Indulgentiis non exprimitur Confessio, habetur pro non requisita ad effectum Indulgentiarum : ergo supponit Ecclesia valere Indulgentias, etiam per modum satisfactionis, in peccato existentibus. Hæc ille. Interim communis sententia requirit statum gratiae.

Hinc melius respondetur ad objectionem N. C. Disparitas reddi potest : quia in tantum satisfactio sacramentalis prodesse potest, in quantum in eam commutata erat poena debita culpæ in futuro sæculo, commutata, inquam, per Absolutionem (sicut ante diximus) eo tempore, quo erat poenitens in gratia, saltem in fieri : ideoque eam postea adimplens se habet, ac si pateretur illam poenam nullâ interveniente novâ gratiâ, seu novo favore præstando homini peccatori & inimico Dei.

Quæ utique ratio non procedit in Sacrificio vel Indulgentia : nam ante oblationem Sacrificii vel lucrationem Indulgentiæ, id est, impletionem operum, peccator nullum habet jus in re ad remissionem poenae; ac proinde fieret ei nova gratia seu novus favor, si Deus acceptaret illud Sacrificium, vel istam Indulgentiam ad hunc effectum, quo favore censetur à DD. communiter indignus. At verò poenitens ante exhibitionem satisfactionis, per Absolutionem sacramentalem accipit jus in re ad remissionem poenae : nam commutatur poena Purgatorii in poenam hujus vitæ; adedque jam quasi remissa est, etsi sub conditione.

Sicut si creditor diceret suo debitori mille florenorum : *Condono tibi hoc debitum, dummodo solvas mihi centum florenos*; estò fiat magna gratia illi debitori per istam commutationem, equidem nulla fit gratia, dum postmodum creditor acceptat illos centum florenos; quia jam tunc solvit quod debet. Ergo similiter in præsentis casu quamvis magna fiat gratia peccatori, quando Sacerdos tamquam Vicarius Dei in illo actu, per Absolutionem sacramentalem commutat poenam Purgatorii in poenam hujus vitæ, hæud equidem fit ipsi nova gratia, dum solvit poenam hujus vitæ,

quam debet ex præcepto Confessarii, cum jam Deus obligaverit se antecedenter ad eam acceptandam pro integra solutione.

Hinc perperam Sotus 4. dist. 19. q. 1. a. 4. Et quamvis (inquit) exemplum non ponat (loquitur de Scoto) nisi de satisfactione injuncta ex vi Clavium in Sacramento; profectò rationes ejus pariter militent de ea, quæ non esset injuncta, sed liberè fieret. Hæc ille. Sed minus verè, ut jam ostendo.

Ratio Scoti hæc erat : *Si post lapsum, & ante poenitentiam novam, non exequatur quis satisfactioem pristinam sibi impostam, peccat mortaliter novo peccato : ergo si exequatur, bene facit, quia actum obedientiæ facit.* Quid tibi videtur benigne Lector? Num illa ratio pariter militat de ea satisfactione, quæ non esset injuncta, sed liberè fieret? Cæcus esse debet, qui non videt oppositum.

Deinde ratio Scoti melior erat : *Si adimpleat eam voluntariè extra Charitatem, solvit quidem poenam, sed non meretur gratiam.* Sed neque hæc ratio convenit satisfactioni liberæ : quia per illam non solvitur poena hujus vitæ, in quam poena Purgatorii fuerat prius per Confessarium commutata; de illa enim poena loquitur Scotus, ut patet inspicienti textum. Possùm quidem satisfacere per poenas spontè susceptas, sed solvere, quod debeo, non possum : quia non debeo poenas hujus sæculi, nisi poenae Purgatorii fuerint prius in eas commutatae.

Quando igitur Deus acceptat in solutum (ut Aliqui loquuntur) poenas, à nobis voluntariè susceptas, omnino gratuito & liberaliter id facit; & ideo requirit in tali satisfaciente statum gratiæ, sine quo non videtur dignus illâ liberali acceptance. At verò quando acceptat poenas debitas ex præcepto Confessarii, quasi obligatio est acceptandi; & ideo tunc propriè solvitur, quod debetur. Nisi ergo Confessarius injunxerit poenitentiam adimplendam in statu gratiæ; vel ostendi possit, Deum non dedisse potestatem Confessario commutandi poenas Purgatorii in poenam hujus sæculi, nisi sub conditione status gratiæ in satisfaciente; non video, quare satisfactio sacramentalis extra statum gratiæ non statim habeat suum effectum. Nec aliud Scotus docuit.

Unde non possum satis mirari, quod lego apud Hiquæum Commentatorem Scoti sup. n. 152. Tertia (inquit) Conclusio : Poena temporalis inflita à Deo, & patienter tolerata in finem remissionis poenae debita, satisfacit pro poena temporali, etiam in peccato. Conclusio quoad primam partem est communis : quoad secundam est Doctoris, ut patet in textu, & sequitur ex dictis; estque (ut videtur) Tridentinæ sess. 4. cap. 9. & can. 13. Hæc ille.

66. obicitur contra principalem Concl.

67. Prima res ipsa.

68. Hiquæus.

67. Secunda res ipsa.

68. Probatur à simili.

Sotus.

69. Ratio sententiae Scoti.

Alia ratio.

Satisfactio libera requirit statum gratiæ.

70. Contrarium nec Scotus, nec Conc. Trident. docet. Hiquæus.

Yyyy Sed

Sed ego in Trident. locis citatis nihil inveni de secunda parte illius Conclusionis, id est, de pœnis patienter toleratis in peccato; neque in textu Scoti. Lege verba Tridentini, & videbis in iis nullam fieri mentionem peccati, seu status peccati mortalis. De textu Scoti posset quis dubitare; quia dicit: *Si autem ipsa (Satisfactio) ab eo extra Charitatem exigatur, solvitur pœna; licet ipse non solvat.* Ubi tamen non meminit alicujus patientiæ. Unde tamen si impatienter toleraret (prout damnati impatienter tolerant pœnas, debitas peccatis venialibus, vel mortalibus remissis) adhuc satisfaceret, vel potius satisfateretur. Ergo Scotus generaliter docet, pœnam temporalem infligam à Deo, & patienter toleratam in finem remissionis pœnæ debitæ, satisfacere pro pœna temporali, etiam in peccato; qualis Consequentiæ?

71.
Non valet
hic argu-
mentum à
satisfactio-
ne sacra-
mentali ad
non sacra-
mentalem.

Optima, inquis; si enim per pœnam impatienter toleratam, secundum Scotum, potest peccator satisfacere, vel potius satisfaci; cur non etiam per pœnam patienter toleratam? Respondeo; me id nunquam negasse, neque velle negare. Ponamus casum quod Confessarius pœnitenti, gravissimâ & molestissimâ laboranti infirmitate, dicat: *Pro salutari pœnitentiæ patienter tolerabis hanc infirmitatem;* non dubito quin patienter tolerando non solum satisfaciatur, sed verè satisfaciatur, etiam in peccato: quia tunc non ipsa infirmitas, sed patienter tolerantia est satisfactio sacramentalis; quæ cum sit voluntaria, quidni etiam satisfactoria; seu solutio pœnæ non tantum passiva, sed etiam activa?

Ergo eadem tolerantia erit satisfactoria, etiam extra Sacramentum; negatur Consequentiæ: quia extra Sacramentum non satisfaciunt nisi ex opere operantis, in qua satisfactio attenditur dignitas personæ, saltem quando est satisfactio de condigno. Et ideo ad illam requiritur status gratiæ, ut cum sententia communi diximus scilicet præc. concl. 1. Neque contradicit Scotus, cum solum loquatur (ut clarum est ex contextu) de satisfactio-
ne ex opere operato, id est, de pœna imposita ab Ecclesia, Clave non errante. Igitur in hac materia non valet argumentum à satisfactio-
ne ex opere operato seu sacramentali ad satisfactio-
nem ex opere operantis.

72.
Nec valet
argumen-
tum ab aliis
Sacramen-
tis contra
Suarium.

Neque valet argumentum ab aliis Sacramentis, v. g. Baptismo, Eucharistia & similibus, ad hoc Sacramentum. Si homo (inquit Suarius disp. 38. sect. 8. num. 3.) in peccato mortali illa suscipiat, non consequetur remissionem alicujus pœnæ temporalis, etiamsi reatum aliquem ex peccatis prius remissis habeat. Ratio verò reddi potest: quia cum remissio pœnæ temporalis sit effectus supernaturalis, aliquo modo preparans hominem, seu removens impedimentum gloriæ; non est cur con-

feratur, nisi ei, qui est proportionatus ad gloriam, & amicus Dei. Confirmatur: quia Sacramentum non confert specialem effectum sine generali, neque secundarium sine primario, ut in aliis videre est: ergo idem dicendum est de hac parte; præsertim cum supra dixerimus, hanc partem etiam conferte augmentum gratiæ. Hæc ille.

Respondeo ad ultimum; me supra dixisse, hanc partem non conferre augmentum gratiæ ex opere operato. Ad confirmationem dico, Sacramentum Pœnitentiæ non conferre effectum specialem sine generali, neque secundarium sine primario. Patet: quia suppono, non dari Sacramentum Pœnitentiæ validum & in forme; per consequens satisfactio sacramentalis non confert remissionem pœnarum, nisi prius Absolutio sacramentalis contulerit remissionem peccatorum, seu gratiam sanctificantem.

Et sic patet disparitas inter Baptismum, Eucharistiam, & similia ex una parte, & Sacramentum Pœnitentiæ ex altera: nam Baptismus, Eucharistia, & similia, in peccato mortali suscepta, conferunt remissionem pœnæ temporalis absque effectu primario, id est, gratia sanctificante; utpote impossibile de facto cum peccato mortali: at verò Absolutio sacramentalis potest conferre gratiam sanctificantem, esto satisfactio conferat remissionem pœnæ in peccato mortali; quia satisfactio sequitur ordinariè Absolutionem.

Omitto, Baptismum, Confirmationem & Ordinem imprimere Characterem, qui est effectus specialis, absque collatione effectus generalis, scilicet gratiæ sanctificantis, ut Omnes fatentur.

Ad rationem Suarii Respondeo: est remissio pœnæ temporalis foret effectus supernaturalis (de quo merito dubitatur, ut patet ex alibi dictis) removens impedimentum gloriæ; equidem aliquid est, cur conferatur ei, qui est inimicus Dei, utputat æqualitas inter culpam & pœnam: qui enim in hac vita solvit, quod debet pro culpa, iniquum & injustum est, ut rursùm pro eadem culpa puniatur in futura vita: jam autem peccator potest in hac vita solvere, quod debet pro culpa; ergo tamen si sit improporionatus ad gloriam, non ideo debet rursus pro eadem culpa solvere in futura vita.

Profectò si vera foret sententia Suarii & Aliorum, deberet Ecclesia curare, ut pœnitentes solverent suas pœnitentias in statu gratiæ; nec deberet permittere Confessariis, quod imponant pœnitentias diuturniores, cum in multis subit evidens periculum quod saltem ex toto non implebuntur in gratia. Ad minus Confessarii deberent hoc inculcare hujusmodi pœnitentibus; quod tamen non solent facere.

Ex hæc-

75.
Probatur i-
us Concl.

Ex hæc
clusionis h
partem, vi
in malo stat
obstaret, n
non obtine
netur effect
per eam fat
qui negant
statu statim
admittunt
pari ratione
satisfaciend
audiendi M
synam, &
tiæ; sed pla
pæcepti.
anni debet
Rosarium
in statu gra
nium fidelit
Nec obli
etiam integ
in peccato,
tremã Unã
Sufficit erg
imposita à
custodiam
etiam ad p
& castigati
portalis, n

76.
Occurrit
objectioni.

An aut
effectui sec
alia quæsti
communis
significatio
cipaliter s
quoad cul
etiam salva
cujus pœn
quam poss
impleretur
Est er
non pecca
materia.
num. 22.
nas, & fa
caret gravi
causati a g
impediatur
esset etiam
improbabi
quia nos
quæ auger
ad remove
sunt impe
tio. Hæc
Sed hoc
obligatio
augmentu
aliunde ef

76.
An si pec-
cator mor-
tali ponere
obtem ef-
fectui le-
gendario
Pœnitenti-
æ?

76.
Videret
quid non.

77.
Probatio
Attinge.

77.
Radicatur.

80. **Objectio.** Dices : Confessio sacramentalis est pars essentialis, & tamen illa perfici potest in peccato absque peccato veniali; ergo magis satisfactio, quæ solum est pars integralis. Ita argumentatur Arriaga supra n. 24.

Solvitur. Respondeo, gratis admissio Antecedente, si intelligatur de parte essentiali strictè dicta seu intrinsicè componente, Negando Consequentiam. Ratio disparitatis est manifesta: nam Confessio non propterea caret suo effectu, qui (si aliquis) est remissio peccatorum seu gratia justificans, quæ infunditur, dum Sacerdos profert formam Absolutionis: secus satisfactio sacramentalis, ut supponitur. Hinc si satisfactio præcederet Absolutionem, estò tunc poneretur in peccato, equidem absque peccato veniali; quia non ideo careret suo effectu, ut clarum est.

Alia objectio. Nec approbo, quod ibidem subjungit Arriaga: Si ratio (inquit) P. Suarez aliquid probaret ex hoc capite, etiam suaderet esse mortale; quia Sacramenta indignè & in peccato mortali tractare, non veniale, sed mortale est.

Solvitur. Respondeo: Sacramenta sic indignè & in peccato mortali tractare, ut nullum habeant effectum gratiæ, non veniale, sed mortale est, concedo totum: sic indignè & in peccato mortali tractare, ut pars aliqua integralis careat effectu remissionis pœnæ, vel etiam augmento gratiæ, nego.

81. **Ratio à priori Arriagæ.** Ex quo corrigit ratio à priori ejusdem Auctoris, eodem numero: Nam sanctitas (inquit) requiritur ratione ipsius Sacramenti essentialis, quod perficitur Christi nomine, & ut ipsius actio, cui dedit valorem cauſandi gratiam. Unde dispositio ad gratiam ex parte pœnitentis requiritur, dum essentialiter Sacramentum est perficiendum. Cùm ergo satisfactio præcisè sit per modum cujusdam oneris impositi per Sacramentum præcedens, licet in bonum ipsius hominis, & eo fine, ut extinguat partem pœnæ, sub qua ratione vocatur pars Sacramenti, non est, cur exigat eum statum gratiæ sub obligatione, etiam veniali. Hæc ille.

ad quam respondet Auctor. Sed facile respondetur: Sicuti requiritur dispositio ad gratiam ex parte pœnitentis, dum essentialiter Sacramentum est perficiendum, idque sub gravi obligatione, ne alioquin totum Sacramentum suo modo falsificetur, quod est gravis irreverentia; non absimili ratione requiritur, tamen solum sub veniali, dispositio ad augmentum gratiæ, vel potius ad remissionem pœnæ temporalis, quando integraliter Sacramentum est perficiendum; alioquin falsa erit pars ista integralis: significabit quippe ex divina institutione jam tunc conferri remissionem pœnæ, quæ reverà non confertur.

82. **An opus** Ecce quàm difficile sit in opinione Adversariorum excusare, implentes pœnitentiam

in malo statu, à peccato veniali, facillimum autem in nostra sententia. Et quia aliud notabile non occurrit, hic erit finis præsentis Conclusionis. Pro sequenti autem inquiratur. Utrum non solum opus illud in peccato factum sit satisfactio sacramentalis, & statim obtineat effectum; sed etiam, si ipsum in se fiat peccaminosè venialiter vel mortaliter, sufficiat ad obligationem imponere pœnitentiæ extinguentiam, & statim obtinendum effectum?

CONCLUSIO V.

Satisfactio sacramentalis debet esse opus honestum ex objecto, & regulariter supererogatorium, ac externum. In aliquo casu sufficeret opus merè internum, & aliàs præceptum. Opus simpliciter impositum intelligitur de aliàs indebito.

Peræque concernentia hanc Conclusionem videri possunt Sect. præced. Concl. 4. 5. & 6. Quia tamen non est eadem omnino ratio satisfactionis condignæ ex opere operantis, & satisfactionis sacramentalis, ut patet ex Concl. præcedenti; hinc circa primam partem præsentis Concl. quaeritur: Utrum satisfactio sacramentalis possit esse peccaminosa ex aliqua circumstantia?

Quod satisfactio de condigno ex opere operantis non possit esse, mortaliter saltem, peccaminosa, nimis clarum est, supposito quod ad eam requiratur status gratiæ. Adedque consimiliter, si status gratiæ fuerit necessarius ad effectum satisfactionis sacramentalis, liquet sanè, nec ipsam posse esse mortaliter peccaminosam, & habere effectum ex opere operato. Alioquin sufficeret ad obligationem imponere pœnitentiæ extinguentiam, eà ratione probatur, quæ communiter asseritur in tract. de Legibus, aliis præceptis posse satisfieri per actus mortaliter peccaminosos, v. g. præcepto audiendi Missam per audicionem ex fine mortaliter peccaminoso.

Quamvis enim finis legis, maximè Ecclesiastica, sit honestas virtutis, & salus animarum; attamen nonnisi procuranda per opus externum, illi sibi ex se proportionatum; atque adeò solum opus externum sic proportionatum præcipit, jam autem opus ex fine aut alia circumstantia extrinseca peccaminosum, etiam mortaliter, potest illi fini esse proportionatum ex se, & ex objecto suo; ergo &c.

84. **Nihil Sacramentum** Quia (inquit) peccaminosam non esse satisfactionem.

85. **Reſicitur ab Auctore** Sed quædam finem Baptismus ad averterendum hæc sulceptum satisfactio præcepto Confessionis ex fine satisfactionis & conveniunt infirmitatum torum peccatorum ex infuper extimam iram ex malo finis debilis, ad dam iram propter ac minime m

86. **Satisfactio trinitate peccaminosa actu movet Deum ad averterendum iram suam** Quod si actu movet Deum ad averterendum iram suam, non statim tem, secundo veniente satisfactione pœnitentiæ præcedentem Quinimodum